Unde sunt cei care nu mai sunt? AICI, CU NOI! La Mulți Ani la Nașterea Domnului și la 135 de ani de la nașterea apostolului Gândirii românești Nichifor Crainic. POEZIA DETENȚIEI - STUDIU

DE PROF. CRINA PALAS (AUTORI/PROF.-CRINA-PALAS-459) / OPINII / Publicat: Marţi, 24 decembrie 2024, 15:30 / Actualizat: Marţi, 31 decembrie 2024, 15:25 / 4 comentarii

(images/articole/164370.jpg)

Fotografie din Arhiva Vlad Bilevsky pentru Calendarul Mărturisitorilor 2025, disponibil la Familia Ortodoxă și Librăria Sophia

---

ascultă articolul

Academicianul NICHIFOR CRAINIC recită poezii create în temnița Al...

NICHIFOR CRAINIC RECITĂ:
La Mulți Ani la Nașterea Domnului 2022! 135 de ani de la nașterea apostolului român Nichifor Crainic!

„**Nichifor Crainic** (http://www.marturisitorii.ro/tag/nichifor-crainic/) a pornit să lumineze lumea românească dintr-o casă țărănească în Ajun de Crăciun, pe 24 decembrie 1889 (anul plecării la Domnul a lui Eminescu), și a ajuns pe culmile istoriei, fiind apoi aruncat de dușmanii lui Hristos și ai neamului românesc în temnițele comuniste pentru 15 ani împreună cu întreaga elită a țării! Dar și acolo a adus lumina dumnezeiască și a creat poezii care au salvat vieți. Acesta a mărturisit în repetate rânduri: „Am visat țării mele un tineret creștin!" și a făcut apostolat în slujba acestui ideal. Se știe că datorită învățăturii sale - „știința îndumnezeirii omului" - s-au format spirite de jertfă care au rezistat și luptat cu armele Duhului în întunericul negru al comunismului, unii dintre discipolii săi ajungând la treapta sfințeniei.

Dacă Domnitorul martir Mihai Viteazul a luptat până la sacrificiul suprem și a înfăptuit unirea românilor (pentru scurt timp), academicianul Nichifor Crainic a fost „domnitorul" revistei „Gândirea" – „imaginea României Mari" din punct de vedere cultural, bisericesc și artistic – în jurul căreia s-a adunat elita țării după 1918." - Florin Duțu (teolog) via Marturisitorii (https://www.facebook.com/Marturisitorii/?__tn__=kK*F)

Oaspeți cu azur în gene

(https://www.facebook.com/Marturisitorii/?__tn__=kK*F)

Poezia de detenție a lui Nichifor Crainic

Nichifor Crainic (Ion Dobre) s-a născut în anul morții lui Eminescu, în anul 1889. Este fiu de țărani români de pe malul Neajlovului, fapt ce își va pune cu prisosință amprenta asupra formării sale intelectuale, căci nu numai că nu va uita niciodată că se trage din țărani, dar va aduce în viața intelectualilor români ai momentului un suflu nou numit „gândirism", prin care va reuși să apropie din nou intelectualul de sat. Având formație teologică, Crainic va coborî cerul pe pământul românesc și va ridica pământul la cer, explicând de ce sunt românii ortodocși și, mai ales, de ce trebuie să rămână astfel.

Își începe cariera universitară la Chișinău (în 1926, rămânând aici până în 1931), apoi la București (între 1932 și1944). Îi apar numeroase lucrări teologice sub forma unor cursuri de istoria literaturii bisericești și religioase moderne, de teologie mistică, de mistică germană, de apologetică ori de dogmatică. De mare răsunet în epocă sunt lucrările: *Sensul frumosului* (1932), *Rasă și religiune* (1935), *Sensul tradițiunii* (1929), *Puncte cardinale în haos* (1936), *Ortodoxie și etnocrație* (1938), *Nostalgia paradisului* (1940), precum și volumele de versuri *Șesuri natale*(1916), *Darurile pământului*(1920), *Cântecele patriei*(1925), *Țara de peste veac*(1931), etc.

Cea mai prolifică este, însă, activitatea sa publicistică. Este director al revistei *Gândirea*(la care începuse colaborarea din 1921, dar pe care o preia numai după renunțarea lui Cezar Petrescu, în 1926), fiind recunoscut de istoriile literare ca fondator al curentului gândirist și teoretician al tradiționalismului. Reușește să grupeze în paginile *Gândirii*o elită culturală impresionantă, cu care nu se poate mândri nicio altă revistă românească: Ion Barbu, Vasile Băncilă, Lucian Blaga, Dan Botta, Al. Busuioceanu, Mateiu I. Caragiale, Aron Co□truș, Radu Gyr, Gib. Mihăescu, Ovidiu Papadima, Victor Papilian, Ion Pillat, Adrian Maniu, V. I. Popa, Dragoș Protopopescu, Ion Marin Sadoveanu, Dumitru Stăniloae, Paul Sterian, Al. O. Teodoreanu, Ionel Teodoreanu, Sandu Tudor, Tudor Vianu, Pan M. Vizirescu, Vasile Voiculescu, G. M. Zamfirescu și, temporar, Tudor Arghezi, George Căli□nes□cu, Șerban Cioculescu, Petre Pandrea, Mircea Eliade, Emil Cioran etc.

Rolul lui Crainic este uriaș în cultura română, nu doar prin faptul că a reunit sub aceeași cupolă marile personalități ale vremii, ci întâi de toate pentru că a așezat în făgașul ei firesc cultura română, definind-o ca ancorată puternic în tradiție. „Tradiționalismul este tehnica vieții sufletești a unui neam”, mărturisește Crainic, iar „tehnica vieții sufletești constituie cultura unui neam, acel fel de a fi, de a gândi și a simți, de a vorbi și de a se închina, de a nădăjdui și chiar de a muri”. Este crezul pe care Nichifor Crainic l-a mărturisit întreaga sa viață, nu doar în paginile *Gândirii*, ci în tot ceea ce a scris, de la studii și eseuri teologice și literare la versuri.

De asemenea, este director al ziarului *Calendarul*(1932-1933), precum și redactor sau colaborator la *Neamul Românesc*, *Dacia*,*Lamura*,*Flacăra*,*Transilvania*,*Cuget Românesc*,*Cuvântul*,*Sfarmă-Piatră*ș.a. A ocupat funcții politice înalte, fiind ministru în timpul a două guvernări. În anul 1930 primește Premiul Național de Poezie, zece ani mai târziu i se decernează titlul de Doctor Honoris Causa al Universității din Viena, iar din 1941 este membru titular al Academiei Române. „Ceea ce Crainic a întreprins timp de douăzeci și cinci de ani pentru renașterea spiritului ortodox rămâne fără pereche în analele vieții noastre culturale”, avea să mărturisească Lucian Blaga. Eliminat din Academie de către bolșevici în 1948, este reprimit post-mortem în anul 1995, la propunerea criticului literar Eugen Simion.

Pentru atitudinile sale naționale și creștine, este arestat în anul 1947, după ce a stat timp de doi ani, fiind întemnițat timp de 15 ani, fără sentință judecătorească. În pușcărie își continuă activitatea didactică, conferențiind pe diferite teme în fața unui auditoriu select format din alte nume mari ale elitei românești interbelice: Petre Țuțea, Dumitru Stăniloae, Radu Gyr, Mircea Vulcănescu etc.

Eliberat în 1962, își va revizui creațiile, le va selecta, astfel încât să poată trece de cenzură. Nu se va întâmpla acest lucru decât în 1990, după 18 ani de la moartea lui Crainic, când îi vor fi publicate două volume de versuri îngrijite de Nedic Lemnaru, care pretinde a le fi dat la tipar în forma dorită de autor.

Deși numărul creațiilor din detenție ale lui Crainic publicate până în acest moment este relativ mic, valoarea acestora, dată indiscutabil de talentul extraordinar experimentat cu mult înainte ca autorul să intre în pușcărie și continuat după eliberare, a făcut ca versurile să intre rapid în memoria colectivă a deținuților și să răsune nu atât în urechile fraților de suferință, cât în sufletul lor.

Poate cea mai frumoasă poezie de detenție a lui Crainic este *Cântecul potirului*. Aici se împlinește cuvântul părintelui Dumitru Stăniloae, care spunea că „Nichifor Crainic săvârșește o adevărată restaurare a teologiei românești în duh ortodox”. Este cuprinsă aici întreagă taina euharistiei, care începe de la secerișul grâului și de la culesul strugurilor și la care participă neamul întreg, reprezentat, pentru copil, de „bunicul și tata”, respectiv „bunica și mama”. De altfel, copilul este martor și învățăcel fiecărui gest în parte: alegerea „chitei de spice” pentru prescuri, închipuind „barba lui Domnu Cristos”, închinarea pâinii la scoaterea din cuptor, părând „fața lui Domnu Cristos”, culesul strugurilor - „lacrimi de mamă vărsate prinos/La caznele Domnului nostru Cristos” – și facerea „mustului sângeros/Din inima Domnului nostru Cristos”. Toată această trudă este făcută cu smerenie, cu dragoste, cu credință statornică și nestăvilită și cu naturalețe, căci sunt acțiuni firești, dintotdeauna. „Domnu Cristos” e veșnic prezent în spațiul tradițional, oglindindu-se în grâne și struguri, în pâine și vin, pentru a transforma apoi oglindirea în trup și sânge:

„Ca bobul în spice și mustu-n ciorchine
Ești totul în toate și toate prin Tine,
Tu, pâinea de-a pururi a neamului meu.
(...)Ești totul în toate și toate prin Tine,
Tu, vinul de-a pururi al neamului meu”.

Poemul este structurat pe fragmente temporale diferite, ce alternează. Astfel, primele două strofe înfățișează povestea facerii pâinii, strofele a patra și a cincea o prezintă pe cea a facerii vinului, ambele fiind, de fapt, lecții de viață transmise de generațiile mature (bunici și părinți împreună) copilului. Strofele a treia, a șasea și a șaptea sunt imnuri de slavă închinate Dumnezeului celui răstignit și înviat, prezent în potir. „Hrănește-mă” și „adapă-mă” sunt cele două cereri-rugăciune, semnificând pâinea și vinul devenite trup și sânge dumnezeiesc.

Facem aici o precizare pe care o considerăm necesară. Poemele lui Crainic au avut marele avantaj al revizuirii lor de către autor însuși, care le-a și pregătit pentru tipar, după cum ne asigură editorul primului volum de versuri apărut după 1989. Prin urmare, asupra veridicității lor nu ar trebui să existe îndoieli. Și totuși, în volumul „Șoim peste prăpastie”, apărut în 1990, există o neconcordanță în ceea ce privește două dintre versurile acestei poezii. „Hrănește-mă, mamă de sfânt Dumnezeu” apare în strofa a treia, fără a fi potrivită, însă, în acest context trimiterea la Maica Domnului. Este adresarea directă a eului către Hristos cel viu din potir, și nu către Maica Sa. Trupul Său, transformat în pâine, este hrană omului. Prin urmare, îndrăznim să dăm crezare unei variante apărute anterior, în îngrijirea lui Zahu Pană, în care versul este: „hrănește-mă, carne de sfânt Dumnezeu”, carnea fiind reprezentarea palpabilă, materială a trupului. De altfel, în studiul său ce prefațează cartea, Părintele Profesor Dumitru Stăniloae remarcă nepotrivirea și, considerând-o, probabil, greșeală de tipar, rescrie „hrănește-mă, mană de sfânt Dumnezeu”, apropiindu-se de sensul material pe care îl are cuvântul.

Corespondentul acestui vers din fragmentul transfigurării vinului, în ediția îngrijită de Nedic Lemnaru, este „adapă-mă, sevă de sfânt Dumnezeu”. Și aici ni se pare mai potrivită forma primă tipărită, în care apare „adapă-mă, sânge de sfânt Dumnezeu”. Îndrăznim aceasta bazându-ne pe mărturia lui Zahu Pană, și el trecut prin temnițele comuniste, care în această formă a receptat în timpul detenției poezia lui Crainic. Asupra variantei publicate inițial și-au dat acordul și alți foști deținuți, dintre care sunt amintiți în „nota asupra ediției” arhimandritul Roman Braga, Dumitru Bacu – și el poet – și în mod deosebit Grigore Caraza, cel căruia Nichifor Crainic i-a încredințat direct, spre memorare și transmitere mai departe, sute de versuri. Fără a avea acces la manuscrisul poemului, considerăm carnea și sângele ca reprezentări reale ale trupului și sângelui Mântuitorului prefigurate în pâine și vin, în detrimentul versurilor oferite de Nedic Lemnaru ca fiind cele revizuite de Crainic.

Revenind la poem, strofa finală întruchipează tocmai îngemănarea credinței ortodoxe cu duhul neamului, printr-o imagine care sintetizează mesajul poeziei. O cităm în întregime, pentru că fragmentarea ei ar duce la pierderea unității:

„Podgorii bogate și lanuri mănoase,
Pământul acesta, Iisuse Cristoase,
E raiul în care ne-a vrut Dumnezeu.
Privește-Te-n vie și vezi-Te-n grâne
Și sângeră-n struguri și frânge-Te-n pâine,
Tu, viața de-a pururi a neamului meu”.

Dumnezeu este creatorul a tot și a toate, prin urmare, Se regăsește în creația Sa prin oglindire. El a dat viață tuturor, natură sau oameni, căci este viață în Sine. Dar, cum nimic nu este fără sens la Dumnezeu, omului i-a dăruit ceea ce i se potrivește mai bine. Iar pe român l-a așezat în raiul pământesc, în care taina euharistiei reprezintă „viața de-a pururi a neamului meu”. Găsim aici nu numai o mărturisire a credinței, ci și o mărturie lirică a etnogenezei noastre: suntem un popor născut creștin, pentru care Hristos este viu și prezent pretutindeni, în toate.

În ceea ce privește această constantă caracteristică a creației poetice a lui Nichifor Crainic, Pan M. Vizirescu nota: "Sistemul d-lui N. Crainic a cuprins de la început toate resorturile vieții naționale, punându-ne în față viziunea totalitară și totalizatoare a realității românești”, viziune pe care o întâlnim mărturisită în multe dintre poeme: „Iau holda-ntr-o pâine și țara-ntr-o doină” (*Cântec strămoșesc*), sau „toată primăvara-n țara noastră/miroase tămâios a Duhul Sfânt” (*Însămânțare*), sau „Aici o țară doarme pe-un pogon” (*Familiară*), pentru a se defini:

„O, Doamne, mântuirea mea-ntre nații,(...)
Sunt robul Tău, românul anonim,
Și-n umbra bizantinelor cupole
Port sângele Eternei Metropole
Și mirul Noului Ierusalim”. (*Singurătate*)

Dumnezeu este scăpare, este mântuire, este izbânda vieții asupra morții – sentimentul acesta este foarte puternic în poeziile care descriu chinul detenției. Astfel, *Cântecul foamei* surprinde slăbiciunea trupească ce l-a chinuit cel mai mult pe poet. Foamea e învinsă prin rugăciune de „coșul cu firimituri”, amintind de minunea înmulțirii celor cinci pâini și doi pești. Nu ospețe bogate visează poetul, ci un borș cu știr, spre hrana trupească, un fir de iarbă în semn de viață, un măr simbolizând starea paradisiacă, acestea având ca efect acțiuni uluitoare: „renasc”, „aș înverzi”, „aș mai trăi în adevăr”. În final, rămășițele ospățului dumnezeiesc le cere cu smerenie osânditul, „coșul cu firimituri”, conștient fiind că doar hrana sufletească mai poate ține în viață trupul chinuit.

Aceeași temă apare și în poemul ce-i poartă numele: *Foamea*. Cunoscându-și neputințele, poetul ridică o rugăciune de pocăință într-o spovedanie adâncă, sinceră. Obsesia foamei dă halucinații și învinge puterile omenești. Însă cel mai dureros este faptul că

„a ucis în mine
flămânzenia nebună
tot ce sufletul adună
să se-apropie de Tine”.

Tânguirea este sfâșietoare, iar portretul flămândului cutremurător. Imaginea trupului ce se rătăcește de suflet în disperarea foamei pare a fi desprinsă din înfățișarea Judecății de Apoi. Foamea alungă sufletul, retează aripa (speranța), dincolo de orice voință, căci „trupul nu mai ține seamă”, transformând omul într-un „maldăr de țărână”. Flămândul nu se recunoaște, pierdut fiind într-un spațiu gol, pustiit de foame. Regăsim aici unul dintre chipurile închisorii comuniste, devenită groapa comună a unei generații de elită a neamului românesc.

E aproape imposibil de imaginat asăzi că aceasta era situația reala a pușcăriilor comuniste și că înfometarea programată, în secolul al XX-lea, era una dintre principalele metode de exterminare, de anihilare a ființei umane care, oricum lipsită de libertate, reprezenta totuși un pericol imens pentru un regim satanic, ilegitim, de ocupație.

Balade de închisoare

Ca și Radu Gyr, Crainic lăsase acasă un copil în momentul arestării. Dorul și dragostea pentru fiica sa, orfană de mamă încă dinaintea arestării tatălui, iar acum lipsită și de tată, fac să vibreze condeiul de gând al poetului la notele poveștilor, ale basmelor și la tot ce ține de copilărie. Din această vibrație s-au născut baladele lui Crainic, dintre care cea mai cunoscută este *Baldovin și Mădălina*. Dimensiunile uriașe (115 catrene în varianta transmisă de Grigore Caraza), dar și povestea textului impresionează. Este greu de înțeles cum a putut fi creat acest monument literar fără niciun fel de instrumente de scris – este una dintre multele minuni petrecute în bezna temniței, mărturie a faptelor petrecute dincolo de limitele umanului.

Revenind la balada lui Crainic, vedem în chipul personajului feminin proiectându-se imaginea Ninei, fiica poetului (este de notat asemănarea cu numele de alint al Mădălinei, Lina). Elementele de portret sunt bogate și ele înfățișează un personaj de basm:

„Fata tatii fără greș,
Floare dalbă de măcieș,
Umpli zarea de lumină.

(...)cerbul crede că-i o zână(...)

Trupul ei miroase-a miere,
Buclele a flori de tei(...)

(...) ești mugur de femeie(...)

(...)zâna falnicelor lotri
Și mândrețe-ntre mândreți(...)”.

Exemplele pot continua, căci portretul este amplu, complex, utilizând toate mijloacele de caracterizare și surprinzând fata în ipostaze diferite: copil în apropierea tatălui, tânără îndrăgostită arzând de dorința de a fi mamă, femeie dârză, care își apără demnitatea plătind tribut viața.

Spuneam că ni se pare a se contura aici portretul pe care deținutul îl atribuie propriului copil, căci să nu uităm că, el însuși luptător – motiv pentru care a fost și văduvit de prezența alături de copii pe toată perioada creșterii lor - nu-și poate imagina o altă atitudine a urmașilor direcți. Odrasla lui trebuie să fie cel puțin la fel de dârză, de curajoasă, de demnă, chiar dacă prețul acestor însușiri este viața.

Mădălina este orfană de mamă (ca și Nina cea de acasă), prin urmare, este fiică a codrului, care o ocrotește părintește și care va suferi amarnic împreună cu ea, în momentele de singurătate. Îi este dat să trăiască într-o perioadă cumplită pentru neam, descrisă cu durere de haiducul Baldovin, logodnicul fetei:

„Lino, neamul meu răpus,
Zi-i să tragă-n jug și trage,
Să mugească zi-i și rage(...)

Stăpânirea-i stă-n gârbace,
Iar supunerea în sânge.
Nu mai joacă de când zace,
Nu mai cântă de când plânge".

Și aici vedem o radiografie a vremurilor trăite de poet. Deghizat în haiduc, asemeni tuturor celor care s-au împotrivit ocupației bolșevice și alături de care pătimește acum în temniță, Nichifor Crainic și-a asumat rolul cu toate riscurile, fapt atribuit acum lui Baldovin:

„Clocotesc ca un ceaun
Că-i trăiesc dorul și-aleanul;
Învârtindu-mi iataganul,
El scrâșnește, eu răzbun".

Desigur, atitudinea haiducului va avea repercusiuni grave, dar asumate, asupra fetei, luată prizonieră de turci și purtată pe drumul cumplit al pângăririi. Mădălina nădăjduiește până în ultimul moment ca Baldovin s-o salveze, însă natura și toate viețuitoarele ei sunt singurele care, ca în basme, îi sar în ajutor, fie pedepsindu-l pe ghiaur, fie compătimind-o. Cum haiducul nu apare, cu șiretenie, fata îl ucide pe turc și apoi se îneacă în apele Dunării, asemeni fecioarelor din Caliacra (imagine care revine într-un alt poem de detenție numit chiar *Caliacra*), împlinind astfel un gest de mucenicie:

„Și-a umblat atunci părere
De mucenicia ei:
Trupul mirosind a miere,
Buclele a flori de tei..."

Semnificațiile baladei sunt multiple. Fata reprezintă tot ceea ce poate fi mai frumos pe pământ, adunând în făptura sa un noian de calități extraordinare: frumusețe, gingășie, tandrețe, hărnicie, poftă de viață, dragoste, spirit matern, curaj, demnitate, spirit de sacrificiu, putere de jertfă etc.

Personajul masculin este dublat. Apare întâi tatăl, întruchipare a ocrotirii, purtător de doruri și amintiri. Apoi vine tânărul, luptătorul, conștient că poartă pe umeri soarta unui neam întreg aflat sub ocupație străină. Această responsabilitate uriașă este izvorâtă dintr-o conștiință adâncă, venită de undeva de dincolo de voința proprie, căci se va întreba Baldovin:

„cine-a hotărât să-ncapă
Soarta lui în soarta mea?".

Prizoniere ale aceluiași trup, cel al poetului închis, cele două reprezentări masculine sunt puse în imposibilitatea de a reacționa atunci când fata este în pericol. Această lipsă de reacție, nejustificată în vreun fel în versuri, pentru că lipsa de libertate o justifică în fapt, duce la moartea Mădălinei, imprimând baladei un dramatism cutremurător. Însă morții i se dă un sens, devine mântuitoare prin motivația ei. Acesta este mesajul textului: atât felul de a trăi, dar mai ales felul de a muri este treaptă spre mântuire. În alte condiții, Mădălina s-ar fi mântuit prin naștere de prunci, lucru pe care și-l dorește „din carnea ei". Moartea ei mucenicească vine, însă, să răzbune lipsa de reacție a neamului îngenunchiat sub jug străin. Mădălina nu se lasă supusă, ea nu „trage-n jug" și nu „rage" atunci când i se cere. Împotrivirea ei este pe măsura faptelor haiducului, fără a își știrbi, însă, în vreun fel feminitatea: ea îl ucide pe cel ce vrea să o supună, dând astfel un exemplu incontestabil de demnitate umană.

Morții vii

Mai este o întrebare care macină sufletul poetului: *Unde sunt cei care nu mai sunt?*. Amintim că poemul e conceput în detenție, acolo unde moartea era mai prezentă decât viața, unde suferința aproapelui devenea colectivă, iar dragostea, izvorâtă din milă și compasiune pe de o parte, dar mai ales din credință, unea oamenii într-o frățietate sinceră, profundă. În aceste condiții vine firească nedumerirea: unde pleacă cei care se izbăvesc de toate chinurile temniței prin moarte?

E întrebat vântul, iar acesta se recunoaște doborât de zborul lor, prefigurându-i asemeni unor îngeri fără trup, de dincolo de „albastre margini de pământ":

„Zis-a vântul: aripile lor
Mă doboară nevăzute-n zbor".

Este întrebată apoi ciocârlia, al cărei cântec sfânt se mistuie pururi, asemeni unei candele purtătoare de lumină. Iar ciocârlia îi vede în lumina imaterială a lui Dumnezeu:

„Zis-a ciocârlia: S-au ascuns
În lumina celui nepătruns".

Până acum, despărțirea pare definitivă, totală, prin moarte creându-se, practic, un hău uriaș între „cei ce sunt" și „cei ce nu mai sunt". Bufnița este cea care restabilește echilibrul firesc între viață și moarte, căci ea este „oarba care vede-n întuneric", sau dincolo de întunericul lumii acesteia. Ochiul ei este sferic – semn al întregului, al perfecțiunii, prin urmare ea va da răspunsul lămuritor, definitiv, în urma căruia întrebarea se frânge:

„Zis-a bufnița: Când va cădea
Marele-ntuneric, vei vedea".

Căci amăgire sunt toate cele ale lumii acesteia, dacă nu se răsfrâng în lumină. Dar nu în lumina materială percepută de ochii trupești, căci și aceasta amăgitoare este. Ci în lumina dumnezeiască ce sălășluiește în sufletul fiecăruia, dăinuind dintotdeauna și pentru totdeauna. Abia întru această lumină va fi posibilă reîntâlnirea. De fapt, abia atunci, „când va cădea" întunericul ce ne înconjoară, descătușând lumina vie, abia atunci „vei vedea" în adevăratul sens al cuvântului, și nu doar *îi*vei vedea.

Până atunci, ei, morții, trăiesc în cei vii. Aceasta este rânduiala universală. Așa cum:

„În amurgire soarele prefiră
În urma lui, pe vânătul neant,
Stelarul mărunțiș de diamant", ori
„(...) ca micșuneaua-n șipul de parfum
Ce dăinuie și după moartea ei",

nici moartea omului nu rămâne fără temei. „Tu vei rămâne-n cei ce vin acum", spune poetul, privind către un *Amurg senin* al vieții și definind *Moartea înțeleaptă* într-un mod care dezvăluie un crez, un sens al vieții înseși:

„Cea mai frumoasă moarte de pe lume
E să trăiești de-a pururi în urmași".

Există, însă, o condiție fundamentală: să te dăruiești, căci viața aceasta „de-a pururi" trebuie să o dorești înainte de toate, și apoi să o dobândești, prin trudă, jertfă, sacrificii. Este o lecție de viață extraordinară, cu rol taumaturgic pentru sufletele bolnave de dezamăgire, al căror destin fusese frânt prin legarea în lanțuri și cătușe, dincolo de zăbrele. Rolul muncii de-o viață e risipit, ignorat sau, mai rău, stigmatizat. Și atunci, pentru ce?

Răspunsul vine în *Dăruire*:

„eu măslini sădit-am în plantații
Cu rodul pentru alte generații
Când de pe acest pământ mă voi fi dus".

Am lăsat spre finalul interpretării noastre acele creații care surprind în mod direct aspecte ale temniței comuniste în care au fost concepute.Astfel, în *Singurătate,*poetul surprinde o realitate istorică cutremurătoare: țara este ocupată și, din toate părțile, hăituită. „Namila din zori", numind comunismul, a adunat o adevărată „haită în apus", clocotind de ură. „Românul anonim" cu care se identifică poetul le ține, însă, piept, apelând la demnitate, la istorie și la credință:

„Eu vin prin vântuieli de uragan
Din geniul mediteranean, -
(...) Sunt robul Tău, românul anonim,
Și-n umbra bizantinelor cupole
Port sângele Eternei Metropole
Și mirul Noului Ierusalim".

Această rezistență, însă, este marcată de jertfă, de suferință, căci „în orice împlinire suspină o durere", mărturisește poetul într-o *Elegie a împlinirii*. Este, întâi, suferința neputinței, a bolii trupești care împiedică ființa umană să-și împlinească rostul prin muncă, dând naștere unui *Cântec bolnav*. Însă „mâinile uscate/nu pot niciunei munci să le ofer", în vreme ce acestei „trândăvii forțate" i se opune munca grea, dar binecuvântată, a minerilor. Nici picioarele nu mai sunt utile decât pentru a „măsura abia/lungimea gropii mele viitoare". Ochii sunt și ei orbi, căci nu văd nimic altceva decât năluci în bezna temniței. În aceste condiții, munca ar fi izbăvitoare.

Dincolo de sensul denotativ al cuvintelor surprindem din nou o axă verticală a poemului, clădită pe scheletul Fericirilor din Predica de pe munte:

„Ferice de minerii care-asudă
În fundul ocnei (...)
Ferice de hoinarii tari și sprinteni (...)
Ferice de piloții ca vulturii (...)".

Privind cu atenție versurile, surprindem din nou proiectată aici imaginea crucii pornită din adâncul pământului, urcând vertical spre înaltul cerului și poposind, pe orizontală, „cu pasul liber", împrejurul pământului. Este o imagine a universului întreg oglindită aici, iar nostalgia din tonul poetului e explicabilă: își dorește să fie din nou liber spre a putea, ca și cu „o unealtă", să făurească și să poarte apoi, spre „obșteasca fericire", crucea pe umerii săi.

În poemul *Mustrările*, în care, ca dovadă a smereniei, vine perceperea chinului de pe urma păcatelor săvârșite. Însă în spatele acestei semnificații vădite se află o radiografie a unei nopți de anchetă. Crima și teatrul reeducării sunt consecințe ale unei alienări mintale din care se revarsă a umilire, a înjosire, rânjetul satanic:

„Acești călăi sau măscărici
Spoiți pe ochi cu bozii
Răsar la pat, când mari, când mici,
Rânjindu-mi ca zăvozii".

Motivația imediată a chinului nu există: „Eu nu cunosc pe nimenea/Și nu mă știu datornic".

Întrevedem aici încercarea disperată a deținutului de a nu face rău nimănui, prin urmare de a nega în timpul anchetei orice legătură cu vreun cunoscut și totodată orice vină din cele pe nedrept aduse.

Chipurile anchetatorilor sunt diabolice:

„Au unii cioc, au alții bot
Și mască de paiață(...)
De unde-or fi și ce-or fi vrând
Atâtea pocitanii,
Otrava urii mohorând
Figurile lor stranii?",

căci la vederea lor „creierul mi-e tot/un bulgăre de gheață".

Lanț de coborâri și ridicări

Deși este greu de înțeles fenomenul poetic al temnițelor comuniste, atât de prolific în condiții de vitregie extremă, recunoaștem în el un exercițiu intelectual și moral salvator – nu doar pentru creator, ci și pentru cel care se identifica, în trăiri, cu poetul. Căci, dincolo de „noaptea trează/de sfârșit de veac" în care din nou este surprins tabloul apocaliptic al *Nopții de groază* (cu „rânjete de drac", „cer de catran", „trăznet despotic", „hău desfundat" etc.), apare gestul salvator care dă sens suferinței: „Tremurând de groază/Inima o-nalț".

În această înălțare a ochilor și a sufletului către cer, din adâncul conștiinței țâșnește un cutremurător *Cântec de după gratii*, în care, ca un refren al întregii creații poetice din temniță, Crainic mărturisește: „Ca pasărea pe ram/Cobor și mă ridic".

Un lanț de coborâri și ridicări au fost lungii ani de detenție. Asumându-și mărturisirea credinței și a dragostei de neam și îndârjindu-se într-o crâncenă luptă cu „zmei" (asemănarea comuniștilor cu personajele malefice din basme este potrivită din mai multe puncte de vedere: anomalii fizice, necinste, lipsa demnității, a inteligenței și gravele tare morale sunt elemente comune celor două categorii de personaje, atâta doar că, în timp ce unele aparțin fantasticului, ceilalți sunt brutal de reali), deținutul era coborât în iadul temniței, în chinuri cumplite, diabolice, din care sufletul țâșnea până la cer, ridicând și susținând și trupul uneori, alteori făcându-și loc între îngeri. „Cobor" atunci când durerile, suferințele, neajunsurile, regretele pun stăpânire pe bietul trup. Dar „mă ridic" din ele, transfigurând chinul în jertfă, căci „Grilajul des/Rânjește guri de fier/În semn că pot să ies/Cu sufletul spre cer".

Gratiile devin astfel poarta spre rai, așa cum apare și-n *Noaptea de groază*, unde Maica Domnului însăși coboară în celulă „ca dintr-o fereastră/Care dă spre rai". Pentru aceasta, însă, este nevoie de lepădarea de lume, de cele lumești:

„Am fost făcut să n-am
Pe-acest pământ nimic.
(...) n-am
Doi pași pentru mormânt.(...)
Nici zdreanța-n care zac
Nu e măcar a mea".

Acestora li se adaugă umilirea din partea semenilor, trădarea, slăbiciunea fizică, lipsa utilității propriei persoane. Antiteza ieri/azi se mulează pe structura „cobor și mă ridic", care devine alternanță. Prin urmare, ieri și azi se continuă, se întrepătrund, alternează, ca și coborârile și ridicările păsării pe ram. Repetarea strofei inițiale în finalul poemului oferă ciclicitate operei din punct de vedere formal, dar în același timp, în plan semantic, împăcare cu propria ființă. Mai mult decât atât, ridicarea finală este sensul suferinței.

Vedem la poetul de detenție Nichifor Crainic o aglomerare de senzații dintre cele mai pregnante, de la frig și foame, la angoase, singurătate, zdruncinare. Sentimentul final care răzbate, însă, din aceste poeme este definit de teologul Nichifor Crainic, care știe că Dumnezeu, dincolo de chinurile vieții pământene, așteaptă să ofere omului căzut acea înălțătoare ridicare. Este credința care l-a salvat pe Crainic – și pe mulți alții dintre deținuți, care s-au adăpat din apa vie a creației lui Crainic – din tenebrele temniței comuniste, redându-i libertatea sufletească.

În pofida încercărilor inexplicabile ale unora dintre istoricii literari contemporani, cum ar fi Nicolae Manolescu, care nu îi acordă nicio importanță, Nichifor Crainic va rămâne „ca poet, o imagine pozitivă – un pandant al celeilalte imagini – iar pentru literatura română – o mare îmbogățire" (Părintele Zosim Oancea).

Prof. Dr. Crina Palas

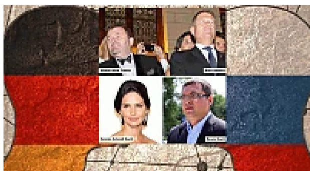
AUDIO INEDIT: Academicianul Nichifor Crainic (iunie 1968)

PE ACELAȘI SUBIECT

(stiri-dezvaluiri/Istoricul-american-Larry-Watts-Turistii-sovietici-nu-au-fost-un-basm-inventat-de-Ceausescu.-Ei-au-mai-actionat-in-Romania.-Revolutia-Romana-

(opinii/JOS-IOHANNIS-Ilegitim-si-ilegal-din-prima-pana-in-ultima-clipa.-Al-cui-presedinte-a-fost-Klaus-Iohannis-194127)

(opinii/ADIO-PACE-Putin-Etnici-evrei-fara-Dumnezeu-distrug-Biserica-Ortodoxa-din-Ucraina-194120)

din-decembrie-1989-Istoria-turismului-sovietic-90465)

(opinii/Manevre-iesite-din-comun-Cine-vrea-sa-dea-foc-Romaniei-pe-final-de-an-194013)

(opinii/Alin-Alexandru-Sandramaua-marxista-din-Canada-se-prabuseste-194040)

(opinii/MI-E-FRICA-...-194183)

COMENTARII (4)

Autentifică-te sau înregistrează-te (inregistrare) pentru a trimite comentarii.

INJECTIA FINALA
24.12.2021 23:22

Felicitari, doamna Palas !

Autentifică-te sau înregistrează-te (inregistrare) pentru a trimite comentarii.

ASPENTER2002
25.12.2021 04:58

Jos nobilimea neagră pedofilă! Jos traficul de droguri și pidosnicia! Jos UE,Jos NATO! Trăiască drepturile omului și libertatea! Trăiască familia creștină și copiii crescuți în sânul ei de o mamă și un tată puternici și iubitori!

Autentifică-te sau înregistrează-te (inregistrare) pentru a trimite comentarii.

GUGULANU
26.12.2023 05:27

Din pacate "drepturile omului" si familia, societatea crestina sunt absolut incompatibile una cu alta.

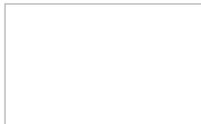
Autentifică-te sau înregistrează-te (inregistrare) pentru a trimite comentarii.

TIC
26.12.2023 11:01

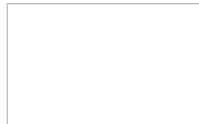
Dumnezeu sa-l odihnească!Iar neamul nostru ,ce s-a lăsat injugat si doar a mugit ,dar nu s-a răzvrătit ,fie iertat!

Autentifică-te sau înregistrează-te (inregistrare) pentru a trimite comentarii.

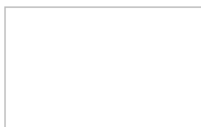
RECOMANDĂRILE NOASTRE

(cultura/A-APARUT-Calendarul-Marturisitorilor-2025-pentru-cititorii-ActiveNews-Familia-Ortodoxa-si-prietenii-lor.-Unde-il-puteti-gasi-FOTO-193898)

(opinii/MI-E-FRICA-...-194183)

(stiri/Asasinarea-Grupului-Trosca-Martorul-Isac-vorbeste-dupa-trei-decenii-EXCLUSIV-pentru-Reporter-Special-si-ActiveNews.-VIDEO-Cristian-Botez-si-Victor-Roncea-de-Ziua-Luptatorului-Antiterorist-164358)

Imaginile cu masacrul: Laurențiu Gâlmeanu - https://revolutia1989bucu

(stiri/MASACRAREA-GRUPULUI-TROSCA.-Cum-a-fost-ucis-Colonelul-USLA-Gheorghe-Trosca-si-decimata-grupa-lui-ANTITERO-la-ordinele-agentilor-KGB-si-GRU-din-sediul-MApN.-Macelul-din-23-spre-24-decembrie-1989.-DOCUMENTE-164347)

Secțiuni: BISERICA (CULTURA-BISERICA-ORTODOXA) CULTURĂ (CULTURA) OPINII (OPINII) PRIMA PAGINĂ (.) SFINȚII ÎNCHISORILOR (CULTURA-CULTUL-EROILOR) ȘTIRI (STIRI)

Persoane: NICHIFOR CRAINIC (PERSOANE/NICHIFOR-CRAINIC-5217)

Locații: ROMÂNIA MARE (LOCATII/ROMANIA-MARE-1980)

Subiecte: MĂRTURISITORII (SUBIECTE/MARTURISITORII-7127) POEȚI DUPĂ GRATII (SUBIECTE/POETI-DUPA-GRATII-7434) POEZIE CREȘTINĂ (SUBIECTE/POEZIE-CRESTINA-6621) POEZIE ROMÂNEASCĂ (SUBIECTE/POEZIE-ROMANEASCA-5321) POEZII DIN ÎNCHISORI (SUBIECTE/POEZII-DIN-INCHISORI-7433) SFINȚII ÎNCHISORILOR (SUBIECTE/SFINTII-INCHISORILOR-777)

Organizații: GÂNDIREA (ORGANIZATII/GANDIREA-4998)

Tip conținut: OPINII (TIP-CONTINUT/OPINII-3)

15:40 (cultura/24-decembrie-AJUNUL-Craciunului.-Colinde-bucurie-rugaciune.-IISUS-BINE-AI-VENIT-DATI-DRUMUL-LA-CER-TRONOS-86905)

15:30 (opinii/Unde-sunt-cei-care-nu-mai-sunt-AICI-CU-NOI-La-Multi-Ani-la-Nasterea-Domnului-si-la-135-de-ani-de-la-nasterea-apostolului-Gandirii-romanesti-Nichifor-Crainic.-POEZIA-

15:25 (stiri/Asasinarea-Grupului-Trosca-Martorul-Isac-vorbeste-dupa-trei-decenii-EXCLUSIV-pentru-Reporter-Special-si-ActiveNews.-VIDEO-Cristian-Botez-si-Victor-Roncea-de-Ziua-

15:10 (stiri/MASACRAREA-GRUPULUI-TROSCA.-Cum-a-fost-ucis-Colonelul-USLA-Gheorghe-Trosca-si-decimata-grupa-lui-ANTITERO-la-ordinele-agentilor-KGB-si-GRU-din-sediul-MApN.-

15:00 (cultura-istorie/24-decembrie-1989-Ziua-cand-s-a-aranjat-moartea-lui-Ceausescu.-Brucan-hotaraste-infiintarea-tribunalului-care-urma-sa-l-judece-si-condamne-pe-dictator.-Cum-s-a-

14:41 (stiri/Rafila-a-scapat-porumbelul-la-depunerea-juramantului-Jur-sa-mi-daruiesc-toata-puterea-si-priceperea-pentru-PRABUSI...-propasirea-spirituala-si-materiala-a-poporului-roman-VIDEO-

13:00 (opinii/Madalina-Afrasinie-Mama-Tata-si-Tara-193506)

12:00 (stiri/Trump-Voi-opri-nebunia-transsexualilor-in-prima-zi-de-mandat-VIDEO-194181)

11:24 (stiri/Crin-Antonescu-candidatul-PUP-la-prezidentiale-Nu-am-fost-angajat-in-ultimii-8-ani.-Am-trait-finaciar-din-veniturile-sotiei-mele-si-din-economiile-mele-194180)

11:04 (stiri/Senatorul-Andrei-Dirlau-spulbera-realizarile-lui-Bolojan-Scoate-in-2019-statuia-lui-Mihai-Viteazul-din-Piata-Unirii-dupa-5-ani-o-amplaseaza-intr-o-locatie-secundara.-A-ridicat-10-

CELE MAI POPULARE

CELE MAI CITITE | CELE MAI COMENTATE

1 MI-E FRICĂ!... (opinii/MI-E-FRICA-...-194183)

2 Rectorul UBB, Daniel David: ”În 5-10 ani oamenii vor avea cipuri implantate

3 New York Times: Anulînd fără dovezi alegerile, CCR a oferit un cadou Rusiei

4 Călin Georgescu: Haita hienelor politice reinstalată ilegitim la Putere va plăti cu

5 Trump dă lovitura de grație. OMS rămâne fără cel mai mare donator

6 Toți pentru Călin Georgescu! Dan Diaconu: Acum ori niciodată (opinii/Toti-

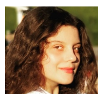
7 Rafila a scăpat ”porumbelul” la depunerea jurământului: ”Jur să-mi

8 ȘI EU AM FOST TERORIST. Minciuni ale lui Caramitru în timpul puciului din

9 Cum a cerut Sorin Dumitrescu Academiei Române să oprească

10 Mihai Tîrnoveanu: Ungaria intră în CSAT. Avram Iancu rămâne afară

OPINII

LA MULȚI ANI!

de Ana-Maria Radulian

Vremurile pe care le trăim acum sunt periculoase și viclene totodată. Este foarte dificil să avem discernământ într-o mare de plăceri, fără să ne biruiască dorința de a încerca măcar puțin. Aici este o luptă nevăzută și e nevoie să avem inima trează mereu!

(opinii/Cugetari-in-Ajunul-Nasterii-Domnului.-Cum-alegem-sa-traim-marea-Sarbatoare-cum-alegem-sa-ne-traim-Viata-194184)

de Adrian Pătrușcă

...așa cum nu mi-a mai fost niciodată.
(opinii/MI-E-FRICA-...-194183)

VOCEA LUI!

de Prof. Crina Palas

Nichifor Crainic a pornit să lumineze lumea românească dintr-o casă țărănească în Ajun de Crăciun, pe 24 decembrie 1889 (anul plecării la Domnul a lui Eminescu), și a ajuns pe culmile istoriei, fiind apoi aruncat de dușmanii lui Hristos și ai neamului românesc în temnițele comuniste
(opinii/Unde-sunt-cei-care-nu-mai-sunt-AICI-CU-NOI-La-Multi-Ani-la-Nasterea-Domnului-si-la-135-de-ani-de-la-nasterea-apostolului-Gandirii-romanesti-Nichifor-Crainic.-POEZIA-DETENTIEI-STUDIU-164370)

de Mădălina Elena Dârdeci

A conduce o țară nu echivalează cu a citi de pe prompter, de pe cartonașe sau din ceea ce ți se suflă-n cască! A conduce o țară înseamnă decență în toate, cunoașterea Constituției... măcar atât. Ar fi un bun început!
(opinii/Madalina-Afrasinie-Mama-Tata-si-Tara-193506)

de Andrei Dîrlău

Ca primar, apoi președinte al Consiliului Județean Bihor, Bolojan scoate în 2019 la Oradea statuia lui Mihai Viteazul din Piața Unirii. După 5 ani de depozitare, o amplasează într-o locație secundară.
(stiri/Senatorul-Andrei-Dirlau-spulbera-realizarile-lui-Bolojan-Scoate-in-2019-statuia-lui-Mihai-Viteazul-din-Piata-Unirii-dupa-5-ani-o-amplaseaza-intr-o-locatie-secundara.-A-ridicat-10-statui-monumente-si-placi-memoriale-pentru-personalitati-maghiare-194179)

INPOLITICS

de Bogdan Tiberiu Iacob

Puternicul ziar The New York Times dedică azi spații ample unei analize a situației de criză din România, afirmînd că CCR a anulat alegerile fără a exista dovezi, ci doar exprimări vagi din rapoartele serviciilor secrete.
(opinii/New-York-Times-Anulind-fara-dovezi-alegerile-CCR-a-oferit-un-cadou-Rusiei-194176)

COTIDIANUL

de Cornel Nistorescu

Într-o zi, ne-am prefăcut că le învîrtim pe toate. Am mimat că aplicăm procedurile de formare a noului parlament, că negociem și alcătuim majorități, că alegem șefii celor două Camere, că desemnăm viitorii miniștri.
(opinii/Cornel-Nistorescu-Farsa-democratica-pe-repede-nainte-194175)

JURNAL VIDEO

de Ion Cristoiu

Jurnalul meu video | 23 decembrie 2024: După 6 decembrie, România a intrat în ceasu' morții. Marcel Ciolacu îl imită pe Călin Georgescu.
(opinii/Ion-Cristoiu-Marcel-Ciolacu-putinist-suveranist-calinist-194174)

ÎN CENTRUL ATENȚIEI
ALEGERI 2024
749 de articole

(in-centrul-atentiei/Alegeri-2024-9740)

ULTIMELECOMENTARII

danielh: ***"Nimic mai mult, Nimic mai puțin, numai cât va îngădui Dumnezeu!" Hristos se naște, slăviți...*** **...**

(@ MI-E FRICĂ!...)
(opinii/MI-E-FRICA-...-194183#comentariu-309568)

DanielaBMED: ***Sunt suveranistă, ori Călin Georgescu ori George Simion voi vota, dar ... Crin Antonescu ...*** **...**

(@ Crin Antonescu, candidatul PUP la prezidențiale: "Nu am fost angajat în ultimii 8 ani. Am trăit finaciar din veniturile soției mele și din economiile mele")
(stiri/Crin-Antonescu-candidatul-PUP-la-prezidentiale-Nu-am-fost-angajat-in-ultimii-8-ani.-Am-trait-finaciar-din-veniturile-sotiei-mele-si-din-economiile-mele-194180#comentariu-309567)

Te'O: ***@SERGENT X. Eu pot sa va asigur ca numele de Emil Hurezeanu este numele sau adevarat. L-am cunos...*** **...**

(@ MI-E FRICĂ!...)
(opinii/MI-E-FRICA-...-194183#comentariu-309566)

viorel craciun: ***Fiecare dupa credinta din sufletul lui si linistea sufleteasca a sufletului lui , nu d...*** **...**

(@ Cugetări în Ajunul Nașterii Domnului. Cum alegem să trăim marea Sărbătoare, cum alegem să ne trăim Viața?)
(opinii/Cugetari-in-Ajunul-Nasterii-Domnului.-Cum-alegem-sa-traim-marea-Sarbatoare-cum-alegem-sa-ne-traim-Viata-194184#comentariu-309565)

Mars.60 Stefan: ***Multumesc, Brick! Slavit fie Dumnezeu, cu El in inima vom trece cu bine peste toate ca...*** **...**

(@ Zoe Dantes: Vă place prizonieratul? Ciolannis vă roagă să stați la locurile voastre)
(opinii/Zoe-Dantes-Va-place-prizonieratul-Ciolannis-va-roaga-sa-stati-la-locurile-voastre-194166#comentariu-309564)